

Psykologiske aspekter ved livet med et barn med diabetes

Anna Katrine Larsen, Cand. Psych. Aut.

Oktober 2018

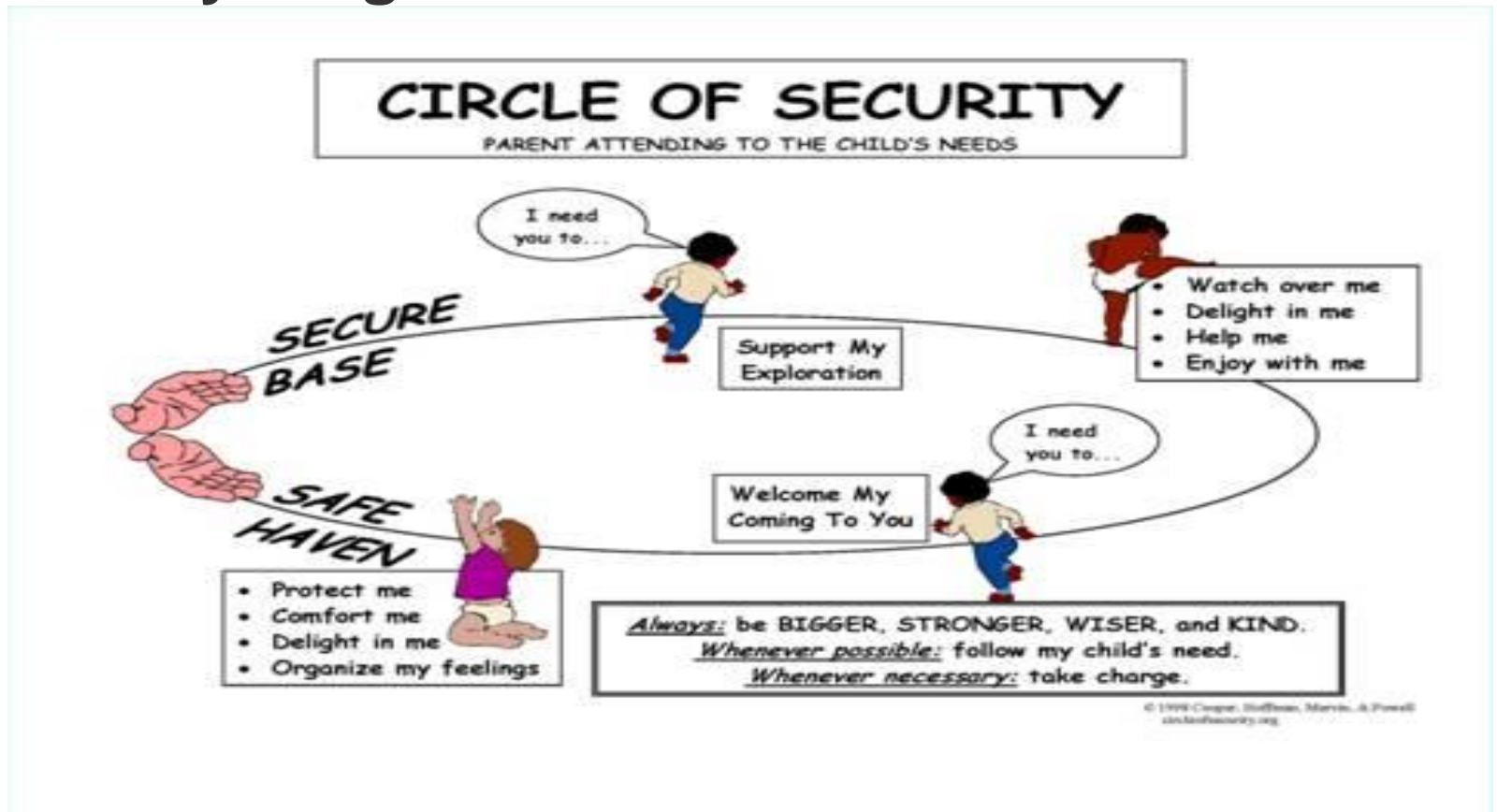
Disposition:

- Baggrund
- Teoretisk udgangspunkt og Forståelsesramme
- Krisereaktioner
- Aldersgrupper
- Særligt sårbare grupper
- Den bio-psyko-sociale forståelse af barnet og familien

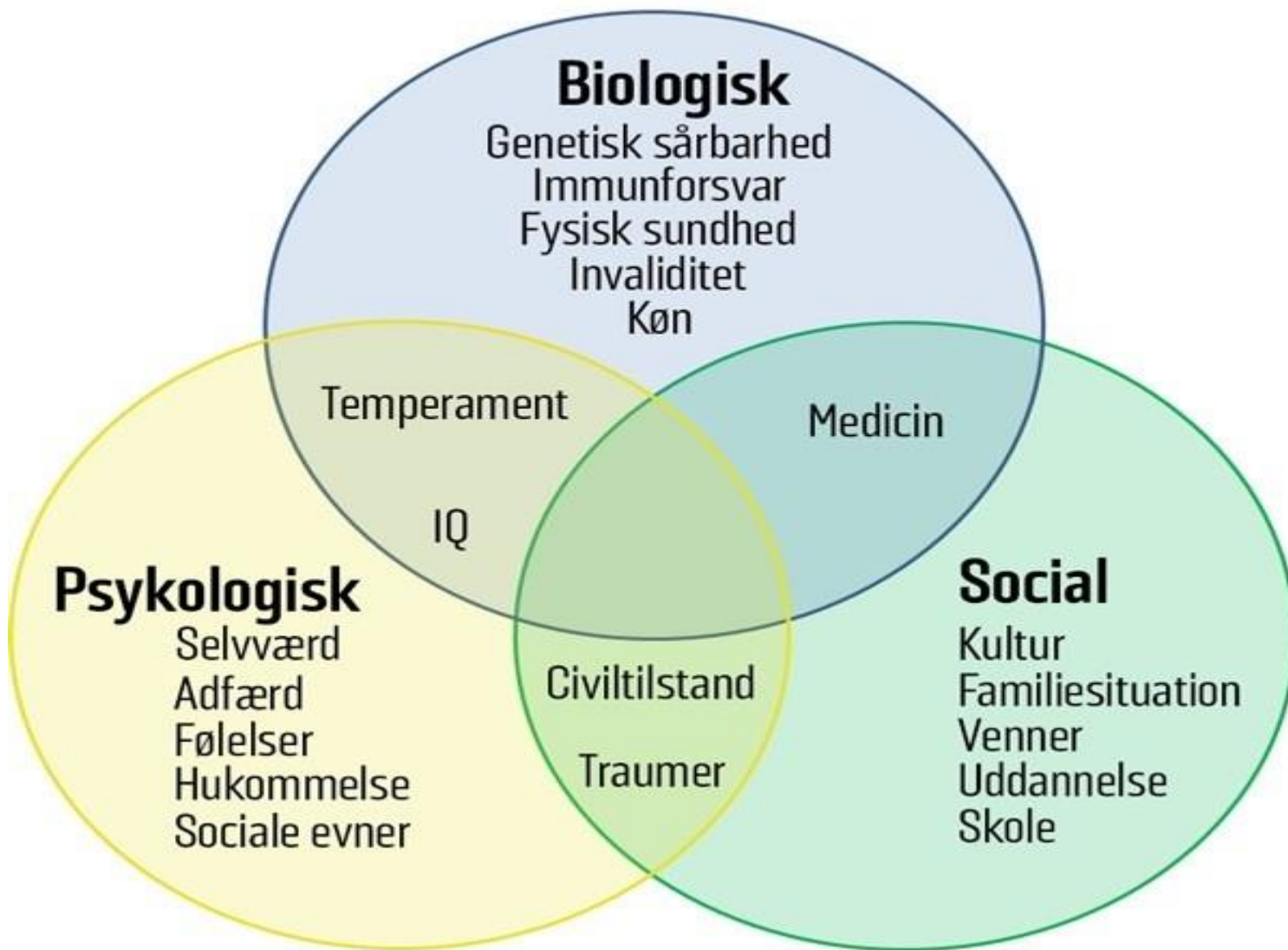
Flerdelt funktion

- Individuelt tilrettelagte forløb
- Kriseintervention
- Forældreforløb
- Børn og forældre
- Unge
- Forældre psykoedukation
- Udredning – viderehenvielse - underretning

Mennesker bliver til i samspil – Tilknytningsteori :

Den biopsykosociale model

Forældreskabet er voksenlivets største psykologiske udfordring

At få børn påvirker vores:

Relationer

Selvforståelse

Prioriteringer

Ressourcer

Tilknytningssystemet aktiveres

Sygdom og kriser udløser tilknytningsadfærd

- Tilknytningssystemet er aktivt hele livet.
- Når vi rammes af krise eller sygdom aktiveres tilknytningssystemet, og vi får behov for en sikker havn
- Børn får brug for deres forældre, også de voksne får brug for deres!

Når diabetesdiagnosen rammer: krisereaktioner

- Almindelige reaktioner
- Chok, mistro, vrede, sorg, forsøg på forklaring og mening, afmagt, isolationstendens, kontrolbehov, oplevet kontroltab, aktivering af gamle traumer og sorger.

At leve med en kronisk sygdom

- Tilpasning over tid
- Accept, mestringsstrategier, aktivering af netværk, mobilisering af ressourcer, tilknytningsadfærd
- Oplevelse af at mestre opgaven og have indflydelse på eget liv

Diabetesdiagnose – en dobbelt udfordring

- Forældreskabet er krævende
- Forældre er forskellige
- Diagnosen aktiverer gamle tab og traumer
- Fokus på ressourcer uden at overse sårbarhederne
- Den præmorbide psyke og den præmorbide familiedynamik har afgørende betydning
- Tilpasset tilgang – tal japansk til japanere

Det meget lille barn 0-2 år

- Spædbarnstiden er særligt krævende, sårbar og betydningsfuld.
- Moderskabskonstellationen: Forældrene er psykisk sårbare, følelsesmæssigt tilgængelige og tyndhudede.
- Angsten for at miste, frygt for at give slip, behovet for egenomsorg og støtte fra netværket.
- Fokus på institutionsstart og støtte til normal udvikling

Børnehavebarnet 3-6 år

- Verden bliver større
- Fokus på voksenstøtte
- Muligheder for almindeligt børneliv
- Legeaftaler og udflugter
- Samarbejdet mellem hjem og institution

Skolebarnet 0.-3. klasse

- Gradvis mindre voksenstyring
- Legeaftaler med overnatning begynder
- Udbygning af netværk

Case Line, 9 år gammel pige

- Debut 7 år gammel, august 2016
- Mange hospitalsindlæggelser forud: rideulykke, børneleddegigt
- Voksne forældre – dårlig samvittighed
- Når hensyn bliver uhensigtsmæssige
- En lille pige med stor betydning – Line som ”projekt” risiko for fejludvikling

Mellemskoletrinnet 4.-7. klasse

- Barnet kan meget selv
- Fritiden fylder
- Tid uden voksenstyring begynder
- Fornuft og bekymring vokser

Case Inga, 14 år gammel pige

- Debut 6 år gammel i april 2011
- Multiple psykosociale belastninger (psykisk sygdom, arbejdsløshed, udviklingshæmmet søster, økonomiske vanskeligheder)
- Højt konfliktniveau i familien
- Inga er ”syndebuk”
- Diabeteskonflikter som røgslør

Case F, 16 år gammel dreng

- Debut 12 år gammel, juni 2015
- Lillebror med gennemgribende udviklingsforstyrrelse
- Frederiks krop siger fra – mavesmerter og kvalme
- Ro og regelmæssighed
- Forældre støtter lige tilpas
- skolesamarbejde

De store klasser 14-16 år

- Afslutning på folkeskolen
- Meget mere selvstyre
- Valg af ungdomsuddannelse/erhvervsretning
- Fortsat brug for mor og far

Case G. S

16 år gammel dreng

- Debut 11 år gammel, maj 2014
- Ressourcestærke forældre
- Cøliaki diagnosticeret september 2014
- Den ”usynlige” skilsmisse

Den svære balance mellem selvstændighed og behov for støtte

you're imperfect,
and you're wired
for struggle, but
YOU ARE WORTHY
of *love*
AND *belonging.*
— BRENÉ BROWN —

Ungdomslivet 15-18

- Personligheden i forandring – at søge og vælge: fremtid, retning, seksualitet, politisk ståsted, tro, kost og livsstil
- Teenagere med privatliv
- Primært selvstyrende
- Stadig brug for mor og far
- Gode egenomsorgsfulde vaner konsolideres

De særligt udsatte

- Familier med multiple belastninger
- Familier med integrationsudfordringer og sprogbarrierer
- Sårbare forældre
- Børn med iboende vanskeligheder
- Komorbiditet

Diabetes et livsvilkår

Kriser ifl. Cullberg er

- Naturlige udviklingskriser i livet, hvor der er "overgange" og nye ress. skal udvikles:
 - - overgang fra hjem til skole
 - - fra skole til udd. til erhvervliv
 - - fra singleliv til par til forældreskab
 - fra erhvervaktiv til pension, alderdom
- Traumatiske kriser, hvor ulykker rammer

Lise Gullestrup, cand. psych. febr. 2013

Forskellige familier har forskellige strategier

- Kontrol giver tryghed og mening
- Affektreguleringens mange former
- Kriser kræver nye mestringsstrategier
- At holde balancen mellem kontrol/rigiditet og kaos/laissez faire
- Mennesker er meningssøgende væsner

4 samspilsparametre at være opmærksom på

- Engagement
- Omsorg
- Udfordring
- Strukturering

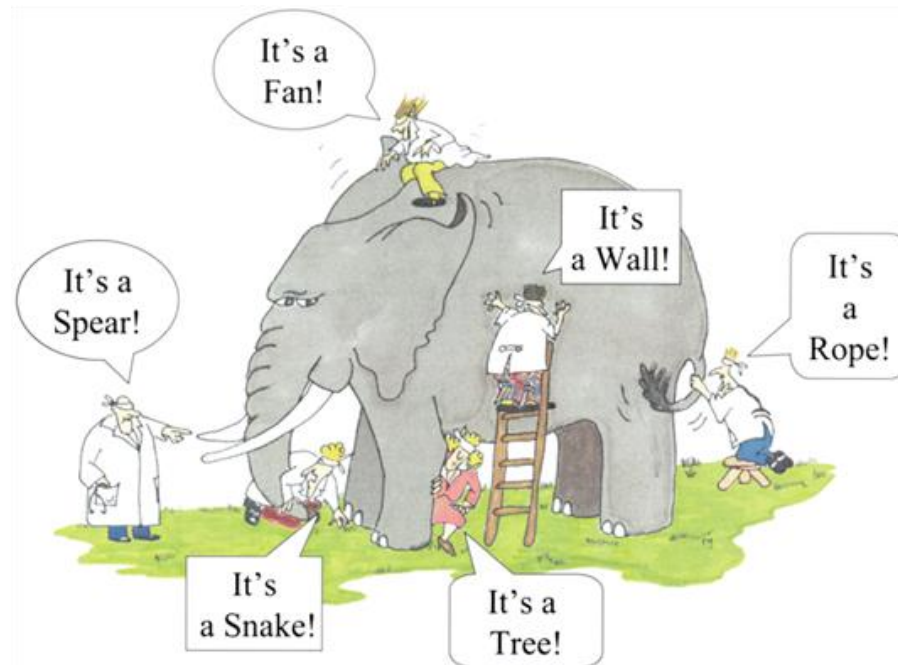
At holde balancen

Overvejelser over fremtidig praksis

- Tilpasset tilgang – standart familien findes ikke
- Forældregrupper
- Netværksfamilier
- Særlig indsats til sårbare grupper
- At møde mennesker hvor de er

Tværfagligt og tværsektorielt Samarbejde er nødvendigt hvis hele "elefanten" skal begribes!

OM AT MØDE MENNESKER DER, HVOR DE ER

“At man, når det i sandhed
skal lykkes en at føre et
Menneske hen til et bestemt
sted først og fremmest må
passe på at finde ham der,
hvor han er og begynde der. ...”
(Søren Kierkegaard)

